

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на земеделието, храните и горите

Дирекция „Анализ и стратегическо планиране“

СИТУАЦИОННО-ПЕРСПЕКТИВЕН АНАЛИЗ НА ПШЕНИЦА, ЕЧЕМИК И РАПИЦА

Юли 2021 г.

СИТУАЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ НА ПАЗАРА НА ПШЕНИЦА

I. Ситуация и перспективи на вътрешния пазар

1. Перспективи за 2021/22 пазарна година

Очаквано възстановяване на производството на пшеница през 2021 г., след спада от предходната година

По оперативна информация¹ на Министерство на земеделието, храните и горите (МЗХГ), към края на м. юни 2021 г. площите за реколтиране с пшеница в България са в размер на 1 197 хил. ха - с 0,2% повече в сравнение с оперативните данни, отчетени по същото време на 2020 г.

Резултатите от проведеното последно извадково 10%-но обследване на есенниците преди жътва (към 22 юни 2021 г.) показват, че посевите са в добро физиологично и фитосанитарно състояние. Площите с пшеница, попадащи в категорията „добро до много добро“ състояние са 87,4% - повишение с 29,1 процентни пункта спрямо същия период на 2020 г. Икономически важните болести и неприятели са под прага на вредност. При необходимост се провеждат растителнозащитни третирания. В отделни райони, вследствие на падналите до момента валежи, придружени с вятър, се наблюдава частично полягане на есенниците, което е предпоставка за затруднено прибиране на реколтата.

Въз основа на данните от заключителното обследване, производството на пшеница от реколтата `2021 се прогнозира да бъде в границите 5,7 – 5,8 млн. тона. Това представлява възстановяване до нивото от последните години, след спада до 4,7 млн. тона през 2020 г. Засега прогнозният среден добив от пшеница се определя на около 4,83 тона/ха, с 23% над регистрирания за предходната година.

Таблица 1. Производство на пшеница в България през периода 2015 – 2021 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (предв. данни)	2021 (прогноза)
Производство (млн. тона)	5,0	5,7	6,1	5,8	6,2	4,7	5,8
Реколтирани площи (хил. ха)	1 106	1 193	1 145	1 212	1 199	1 201	*
Среден добив (тона/ха)	4,53	4,75	5,36	4,81	5,14	3,93	4,83

Източник: за периода 2015 – 2020 г. – данни на отдел „Агростатистика“, МЗХГ; за 2021 г. – прогноза въз основа на наличните оперативни данни и проведеното обследване на посевите към края на м. юни 2021 г.

*В таблицата не са включени площи за 2021 г., тъй като към момента са налични само оперативни данни за площите за реколтиране, които не са сравними с данните на отдел „Агростатистика“ за реколтирани площи за предходни години.

¹ Оперативните данни, събирани от Областните дирекции „Земеделие“, нямат статистически характер и могат да се отклоняват съществено от официалните данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХГ, публикувани на по-късен етап.

Независимо от предвижданото възстановяване на производството, през следващите месеци се очаква изкупните цени на пшеницата в България да останат сравнително високи, отразявайки развитието на международните пазари. На този етап прогнозите на основните международни анализатори сочат продължаващо нарастване на глобалното потребление на зърнени култури през 2021/22, в т. ч. и на пшеница, което ще възпрепятства по-осезаемо понижение на цените.

При относително стабилно вътрешно потребление на пшеница в страната в рамките на около 1,5 – 1,7 млн. тона годишно (за семена, за човешка консумация, за индустриална употреба и за фураж), очакваната по-висока продукция от реколта `2021 ще създаде потенциал през новата пазарна година да бъде реализиран по-голям износ спрямо сезон 2020/21, възстановявайки постепенно нивата си от последните няколко години преди по-слабата в производствено отношение 2020/2021 година.

2. Предлагане и потребление на пшеница през 2020/21 пазарна година

Намалено производство на пшеница от реколта `2020, ограничаващо износа

По предварителни данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХГ, **производството** на пшеница от реколта `2020 възлиза на 4,7 млн. тона, свивайки се с 23,5% на годишна база. Спадът на продукцията се дължи на неблагоприятните климатични условия в страната (основно засушаване през есента и пролетта), довели до понижение на средния добив с 23,6%. Реколтираните площи се запазват около нивото от предходната година - 1 201 хил. ха (+0,2%).

Тъй като производството на пшеница в България традиционно надвишава значително вътрешните потребности, намалението на добитото количество през 2020 г. се отразява главно в ограничаване на възможностите за износ.

Предвид свитото предлагане в страната и по-слабия износ за първите девет месеца от сезона (последните официални данни за търговията са до месец март 2021 г.), общият **износ** на пшеница за 2020/21 година се предвижда да бъде съществено под рекорда от предходната година. До края на маркетинговата година общо експортираното количество може да достигне около или малко над 3 млн. тона (с около 40% по-малко на годишна база).

По експертна оценка, **вътрешното потребление** на пшеница (семена, човешка консумация, индустриална употреба и фураж) през 2020/21 година е без сериозна промяна на годишна база.

Въз основа на оперативните данни, които сочат относително запазване на площите с пшеница за настоящата реколта `2021, **употребата за семена** се изчислява на около 280 хил. тона.

По данни на НСИ, през последните години се наблюдава постепенно понижение на консумацията на хляб и тестени изделия на лице от домакинствата в страната, заслуга за което има и промяната в начина на хранене през последните няколко години. Освен това, мерките за ограничаване на пандемията от Ковид-19 оказаха влияние за намаление на употребата на пшенични продукти в общественото хранене от пролетта на 2020 г. насам (засягащо 2019/20 и 2020/21). Предвид това, както и тенденцията на намаление на населението, потреблението на пшеница **за брашно и хляб** през 2020/21 година се определя като малко по-ниско в сравнение със сезон 2018/19, незасегнат от пандемията, възлизайки на около 700 хил. тона.

По прогнозни разчети, употребата на пшеница **за изхранване на животните** през 2020/21 година е в размер на 538 хил. тона – с близо 1% над нивото от предходната година.

Индустриалната употреба на пшеница през 2020/21 година се оценява на около 80 хил. тона.²

Отчитайки понижения внос до м. март 2021 г., повлиян основно от нарасналите импортни цени, както и наличието на достатъчни количества от местно производство, общият **внос** на пшеница през 2020/21 година се очаква да остане сравнително нисък – около 55 хил. тона.

3. Качество на пшеницата от реколта `2020

Извършеното окончателно окачествяване на продукцията от пшеница сочи, че около 56% от общото производство през 2020 г. са с качество, удовлетворяващо изискванията на мелничарския отрасъл за производство на висококачествени брашна за хляб и хлебни изделия. Въпреки по-слабата реколта `2020 в количествено измерение, по отношение на качеството се наблюдава известно подобрене на показателите. Сравнявайки с предходната година е налице увеличение на пшеницата в „първа“ и „втора“ група за сметка на намаление на тази във „втора Б“ група.

Разпределението на пшеницата по групи е както следва:

- първа група – 5,6%, при 2,1% за 2019 г.;
- втора група – 11,6%, при 8,5% за 2019 г.;
- втора Б група – 38,7%, при 46% за 2019 г.;
- трета група – 43,8%, при 40,3% за 2019 г.

Средните стойности на основните показатели, които определят качествената характеристика на зърното от реколта `2020 за страната са следните:

- съдържание на влага: 11,4% ± 0,5%, при 11,7% ± 0,6% за 2019 г.;

² Оценката се базира на данни на Министерство на икономиката за производството на етилов алкохол от житни растения през последните няколко години.

- хектолитрова маса: 75,8 kg/100 dm³ ± 3,2 kg/100 dm³, при 74,2 kg/100 dm³ ± 2,6 kg/100 dm³ за 2019 г.;
- добив на мокър глутен: 26,3% ± 4,6%, при 25% ± 3,4% за 2019 г.;
- отпускане на глутена: 7,5 мм ± 1,7 мм, при 7,6 мм ± 1,6 мм за 2019 г.;
- число на хлебопекарна сила: 58,5 усл. ед. ± 6,9 усл. ед., при 54,8 усл. ед. ± 5,8 усл. ед. за 2019 г.;
- съдържание на протеин: 13,1% с.в. ± 1,8% с.в., при 12,5% с.в. ± 1,2% с.в. за 2019 г.;
- число на падане: 348,7 сек. ± 46,9 сек., при 355,9 сек. ± 50,4 сек. за 2019 г.;

4. Износ и внос на пшеница

4.1. Износ

2020/21

По предварителни данни на НСИ, през периода юли 2020 г. – март 2021 г. са изнесени общо 2 774,2 хил. тона пшеница, в това число и преобразувано в пшеница брашно, което представлява намаление с 38,9% на годишна база. В резултат от чувствително по-ниското производство от реколта `2020, износът само на пшеница се свива с 38,7% спрямо същия период на предходния сезон, до 2 706,2 хил. тона. По-слабо е намалението на стойността на реализираната до момента пшеница извън страната (с 23,9%, до 638,6 млн. щ. д.), поради по-високата експортна цена (средно с 24,1%).

Таблица 2. Износ на пшеница и брашно от България, тона

	2018/19	2019/20	Изм. 2019/20 спрямо 2018/19	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
1. Пшеница	4 125 153	4 972 402	20,5%	4 415 456	2 706 160	-38,7%
2. Брашно	66 696	102 874	54,2%	90 711	48 988	-46,0%
3. Брашно, изразено в пшеница*	92 634	142 880	54,2%	125 988	68 039	-46,0%
Общо в еквивалент пшеница (1+3)	4 217 787	5 115 282	21,3%	4 541 444	2 774 199	-38,9%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ.

*при рандеман 72%

Около 58% от експорта на пшеница за деветмесечния период на 2020/21 година заемат изпращанията за държави-членки на ЕС – общо 1 573 хил. тона, като най-големи количества са реализирани в Испания (540 хил. тона), Румъния (385 хил. тона) и Гърция (379 хил. тона). Износът за трети страни възлиза на 1 133 хил. тона, насочени основно за Либия (337 хил. тона), Тунис (190 хил. тона) и Пакистан (166 хил. тона).

При експорта на брашно, който по принцип е сравнително малък, се отчита спад от 46% спрямо деветте месеца на предходния сезон, до 49 хил. тона, при 41,1% висока средна експортна цена. Количествата са реализирани почти изцяло на пазарите в ЕС, най-вече в Гърция (20,2 хил. тона), Румъния (14,2 хил. тона) и Италия (13,5 хил. тона).

Таблица 3. Износ на пшеница от България през 2015/16 – 2020/21 пазарни години

Партньор/период	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
ЕС-27 - общо, в т. ч.:	2 374	2 625	3 994	3 355	2 596	2 448	1 573	-35,7%
Испания	836	1 059	2 092	1 022	1 220	1 220	540	-55,7%
Гърция	404	372	508	272	525	446	379	-15,1%
Румъния	345	456	471	348	370	332	385	16,1%
Италия	708	474	542	416	254	223	104	-53,3%
Португалия	68	79	154	198	123	123	92	-25,0%
Франция	4	81	29	0	60	60	0	-100,0%
Ирландия	0	0	33	312	33	33	64	93,0%
Германия	3	0	34	297	5	5	0	-89,4%
Нидерландия	0	26	66	430	4	4	0	-100,0%
Други	5	78	64	61	3	3	8	166,2%
Трети страни - общо, в т. ч.:	1 120	1 632	758	770	2 376	1 968	1 133	-42,4%
Филипини	0	53	0	102	437	437	98	-77,5%
Индонезия	141	0	0	0	253	253	47	-81,2%
Южна Корея	134	141	0	0	231	231	0	-100,0%
Тайланд	0	0	0	0	212	155	0	-100,0%
Судан	0	35	137	32	176	144	0	-100,0%
Тунис	87	57	64	13	159	159	190	19,5%
Ливан	264	54	27	123	158	91	86	-4,8%
Израел	63	74	0	48	158	57	47	-17,0%
Турция	0	15	37	51	157	42	20	-51,8%
Либия	163	177	200	153	126	101	337	235,1%
Сирия	0	41	0	0	91	91	0	-100,0%
Бангладеш	0	0	0	0	59	59	60	1,3%
Египет	37	41	129	40	53	46	0	-100,0%
Косово	0	0	0	12	42	40	0	-99,6%
Виетнам	132	352	0	0	28	28	0	-100,0%
Мароко	0	183	32	0	15	15	60	299,9%
Йемен	63	2	35	0	11	11	0	-100,0%
Обединено кралство	10	0	0	162	4	4	0	-100,0%
Индия	0	292	0	0	0	0	0	-
Пакистан	0	0	0	0	0	0	166	-
Други	25	117	97	35	6	4	21	441,6%
ОБЩО, хил. тона	3 495	4 258	4 752	4 125	4 972	4 415	2 706	-38,7%

Партньор/период	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
Стойност, хил. щ. д.	654 987	742 064	913 668	863 226	959 506	839 455	638 585	-23,9%
Средна цена, щ. д./тон	187	174	192	209	193	190	236	24,1%

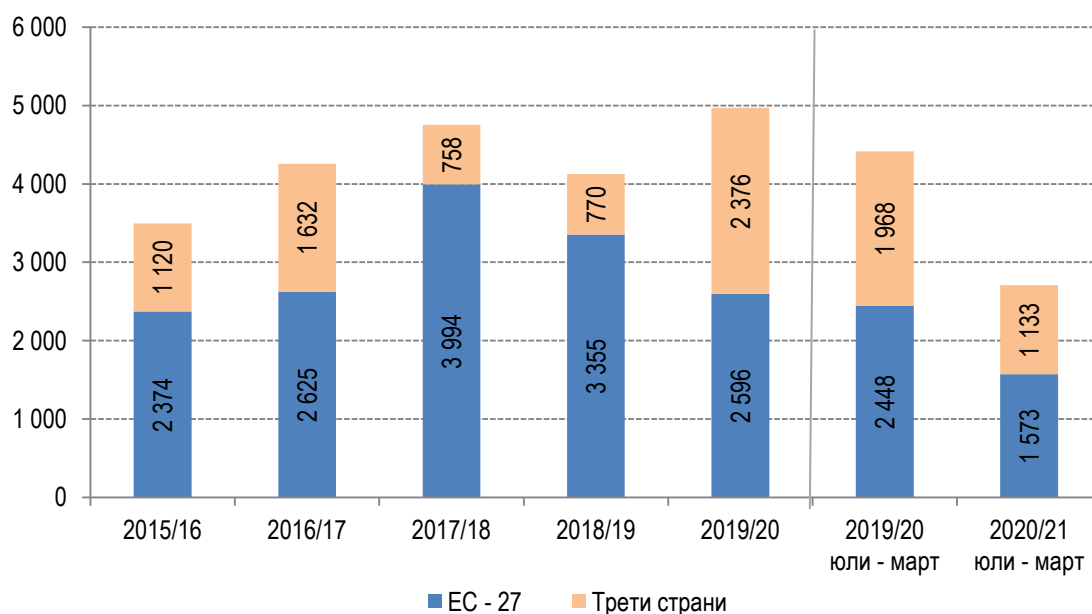
Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ.

Забележки:

1. ЕС-27 включва 27 държави-членки на ЕС без Обединеното кралство за целия период;
2. Данните са сортирани по количество за 2019/20 (последната цяла пазарна година).

Като цяло, през последните години по-голямата част от износа на пшеница е насочен за ЕС, в т. ч. основно за Испания, Италия, Гърция и Румъния. При търговията с трети страни се наблюдава разнообразяване на дестинациите през отделните години. Като относително постоянни партньори се очертават Либия, Египет, Тунис, Израел и Ливан.

Износ на пшеница от България за ЕС-27 и трети страни, хил. тона

2019/20

През предходната 2019/20 пазарна година износът на пшеница достига до най-високото си ниво за последните петнадесет години, подкрепен от рекордното производство и увеличеното търсене на световните пазари.

По данни на НСИ, общо изнесената пшеница за сезона е в размер на 5 115,3 хил. тона (включително преизчислено в пшеница брашно) – с 21,3% повече на годишна база. От тях, 4 972,4 хил. тона са пшеница и 102,9 хил. тона брашно в еквивалент пшеница, съответно с 20,5% и 54,2% над нивата от предходната година. В стойностно изражение годишният ръст на експорта на пшеница е по-умерен – с 11,2%, поради понижение на

средната износна цена със 7,8%, под натиска на увеличеното предлагане както в черноморския регион, така и в целия ЕС.

Малко над половината от целия износ на пшеница през 2019/20 година е за държави-членки на ЕС – общо 2 596 хил. тона, което е с 22,6% по-малко на годишна база. Най-значителни количества са реализирани в Испания (1 220 хил. тона), Гърция (525 хил. тона) и Румъния (370 хил. тона).

При износа на пшеница за трети страни се отчита годишен ръст от над три пъти, до 2 376 хил. тона, свързан с няколкократно увеличаване експорта за Турция, Израел, Филипини и Судан и отчетен износ за нови пазари, като Тайланд, Южна Корея и Индонезия.

Износът на брашно през сезона е насочен почти изцяло за ЕС – 100,1 хил. тона, основно за Франция, Гърция, Италия и Румъния.

4.2. Внос

Вносът на пшеница в страната по принцип е ограничен, тъй като местното производство е напълно достатъчно за задоволяване на вътрешните потребности.

2020/21

По предварителни данни на НСИ, през периода юли - март на 2020/21 пазарна година са внесени общо 42,8 хил. тона пшеница (21,6 хил. тона пшеница и 21,1 хил. тона – брашно в еквивалент пшеница), което е с 36,4% по-малко спрямо аналогичния период на предходната година. Внесеното количество пшеница е с 54,1% по-малко на годишна база (главно поради значителен спад на доставките от Румъния), докато при брашното е налице увеличение с 5,6%.

Основни доставчици на пшеница в рамките на периода са Русия (9,3 хил. тона), Унгария (3,7 хил. тона), Словакия (2,7 хил. тона), Австрия (2,7 хил. тона) и Румъния (2 хил. тона).

Таблица 4. Внос на пшеница и брашно в България, тона

	2018/19	2019/20	Изм. 2019/20 спрямо 2018/19	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
1. Пшеница	49 523	50 926	2,8%	47 203	21 647	-54,1%
2. Брашно	14 216	18 375	29,3%	14 388	15 194	5,6%
3. Брашно, изразено в пшеница*	19 745	25 521	29,3%	19 983	21 103	5,6%
Общо в еквивалент пшеница (1+3)	69 268	76 447	10,4%	67 186	42 750	-36,4%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ

*при рандеман 72%

2019/20

Общият внос на пшеница (включително преобразувано в пшеница брашно) през предходната 2019/20 година възлиза на 76,4 хил. тона - с 10,4% повече на годишна база, като увеличението е слабо изразено при пшеницата (с 2,8%) и по-значително при брашното (с 29,3%).

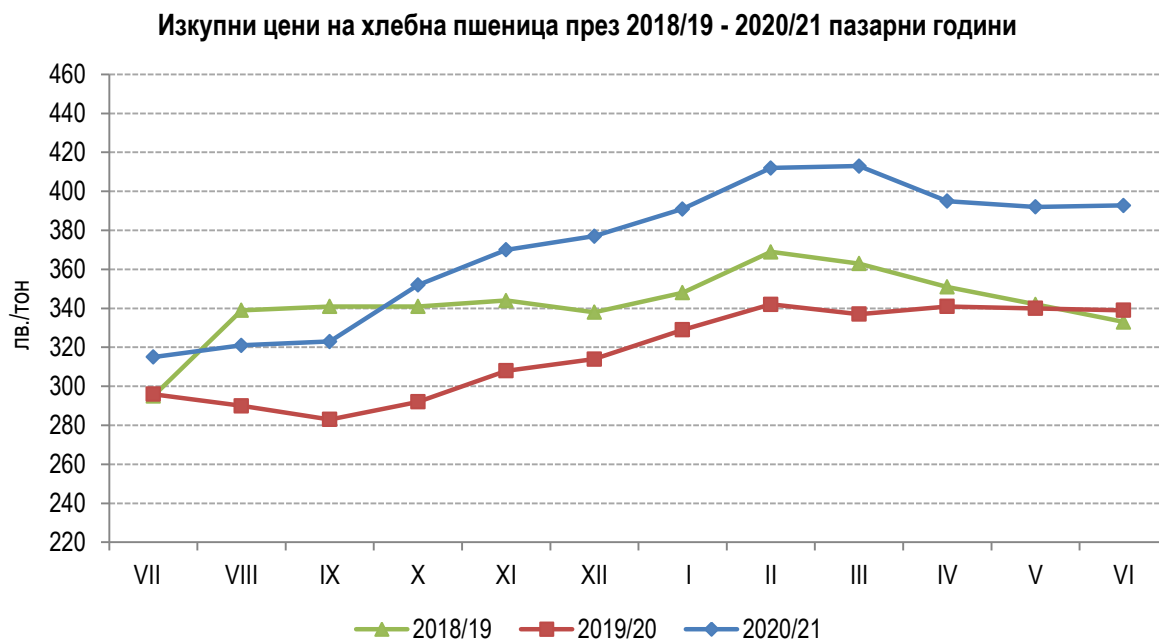
Доставките от ЕС формират над 90% от целия внос на пшеница през пазарната 2019/20 година (46,2 хил. тона), главно от Румъния (30,4 хил. тона) и Унгария (9,9 хил. тона). От трети страни са внесени едва 4,7 хил. тона, в т. ч. 3 хил. тона от Русия и 1,4 хил. тона от Турция.

5. Цени на пшеница, брашно и хляб

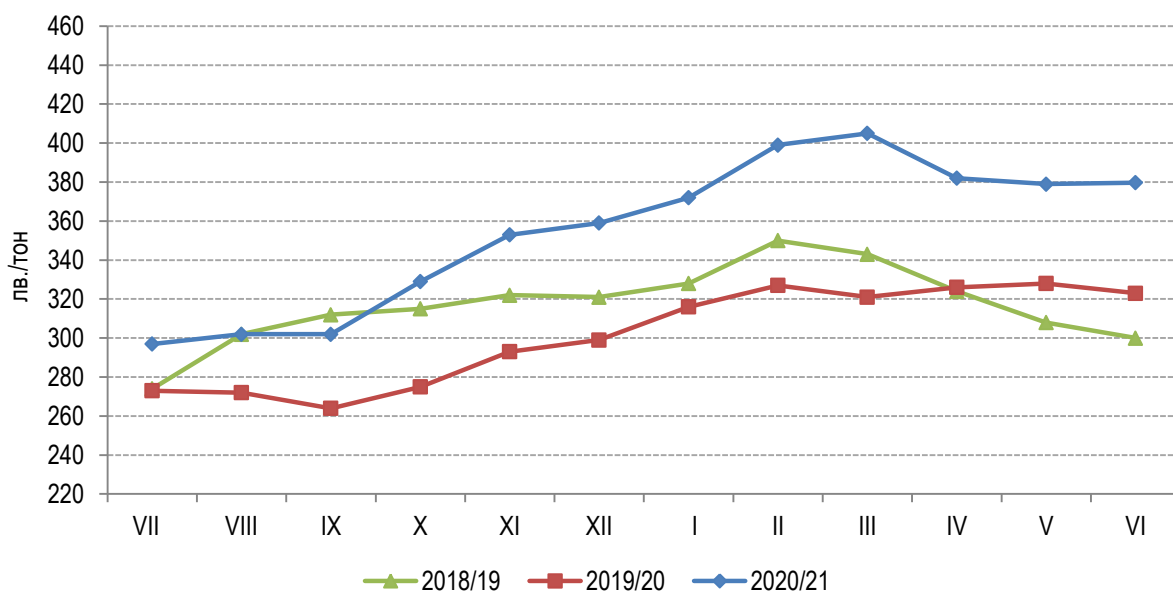
Изкупни цени на пшеница в България

Като цяло, през пазарната 2020/21 година изкупните цени на пшеницата се движат над нивата отпреди една година, под влияние както на по-ниското предлагане в страната, така и на тенденциите в световен мащаб.

Средно за сезона, изкупната цена на хлябната пшеница нараства с 16,9% на годишна база, до 371 лв./тон, а тази на фуражната пшеница – със 17,7%, до 355 лв./тон.

Изкупни цени на фуражна пшеница през 2018/19 - 2020/21 пазарни години

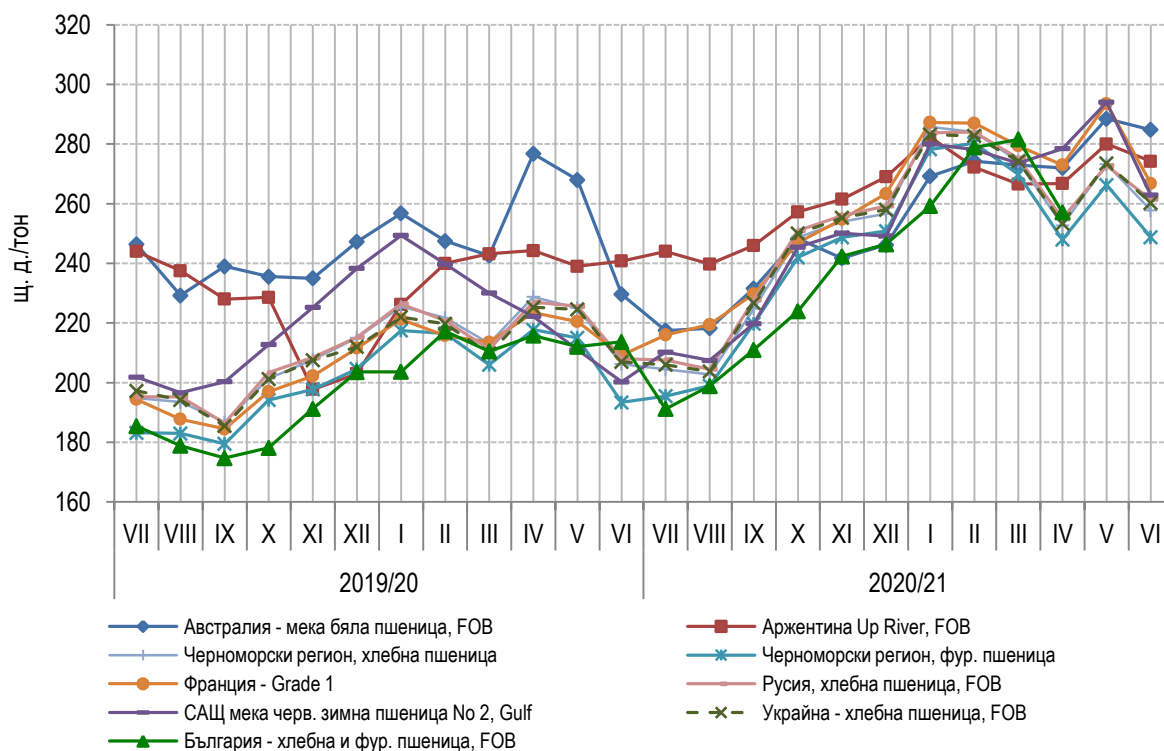
В периода от юли 2020 г. до март 2021 г. се наблюдава постепенно поскъпване на пшеницата. През следващите три месеца е налице известна корекция на цените в посока надолу, отразяваща благоприятните прогнози за новата реколта `2021 в България и в световен мащаб. Средната изкупна цена на хлебната пшеница за последния месец юни 2021 г. е 393 лв./тон, а тази на фуражната – 380 лв./тон. Макар и под високите нива, достигнати през март 2021 г., изкупните цени на пшеницата остават съществено над отчетените година по-рано – съответно с 15,9% и 17,6%.

През следващите месеци може да се очаква цените на пшеницата в страната да продължат да се движат на сравнително високи нива. Независимо от предвижданото възстановяване на производството в България през 2021 г., изкупните цени на пшеницата в страната ще останат под влияние на международните котировки. На този етап прогнозите на основните международни анализатори сочат продължаващо нарастване на глобалното потребление на зърнени култури през 2021/22, което ще възпрепятства по-осезаемо понижени на цените, въпреки очакваното високо световно производство.

Експортни цени на пшеница в България и на международните пазари

Увеличеното глобално търсене на пшеница през 2020/21 година доведе до ръст на цените на международните пазари.

**Международни цени на пшеница през 2019/20 и 2020/21 пазарни години,
щ. д./тон**

Средно за периода юли 2020 г. – юни 2021 г., експортните цени на пшеницата в Австралия нарастват с близо 4% на годишна база. При котировките в Аржентина и САЩ увеличението за сезона е съответно с около 14% и 16%, а в Русия, Украйна и Франция – в рамките на 20% - 26%. Като цяло, през пазарната година е налице възходящ тренд, макар през отделни месеци да се наблюдава известно намаление на котировките.

През първите десет месеца на 2020/21 българските експортни цени на пшеницата следват тенденцията на международните зърнени пазари, като се движат около средните котировки за фуражна пшеница в Черноморския регион. По данни на НСИ, средната износна цена на българска пшеница (хлебна и фуражна), FOB българско черноморско пристанище за периода юли 2020 г. – април 2021 г. е 239 щ. д./тон – с 22% по-висока на годишна база.

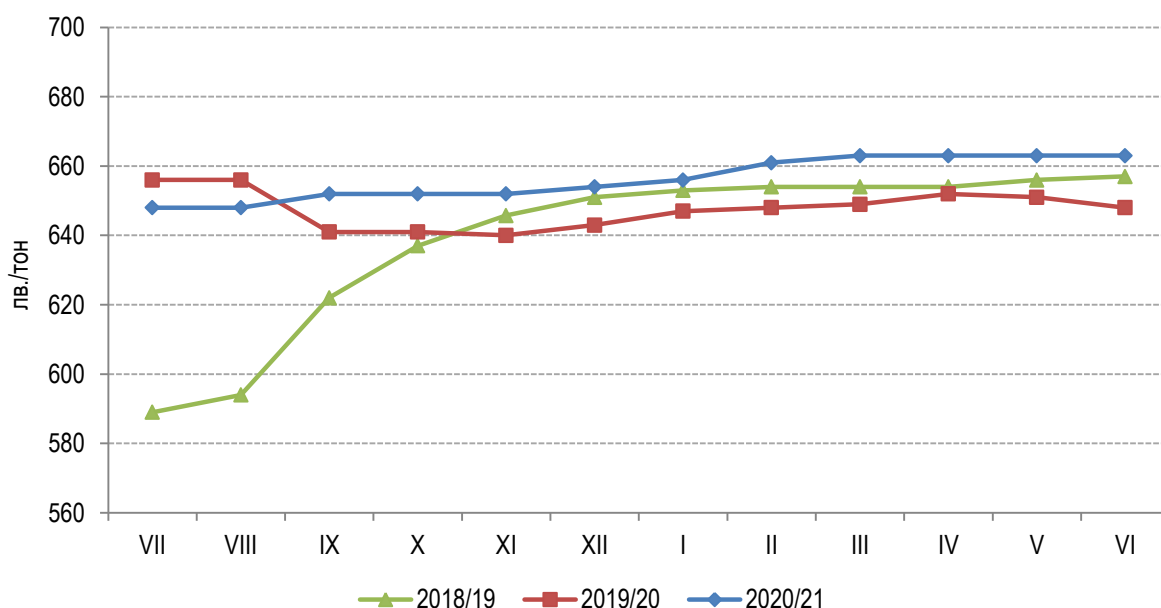
Цени на брашно и хляб

Отразявайки с известно закъснение тенденцията при изкупните цени на пшеницата, през пазарната 2020/21 година цените на брашното и хляба в страната също отбелязват увеличение, но много по-слабо. Това се обяснява с факта, че при формиране на цените на брашното и хляба влияние оказват и други фактори, както и с наличието на сериозна конкуренция на пазара на тези продукти в страната.

Средната цена на едро на брашното за сезона е 656 лв./тон, едва с 1,3% над отчетената за предходната година. Месечните стойности нарастват от 648 лв./тон през

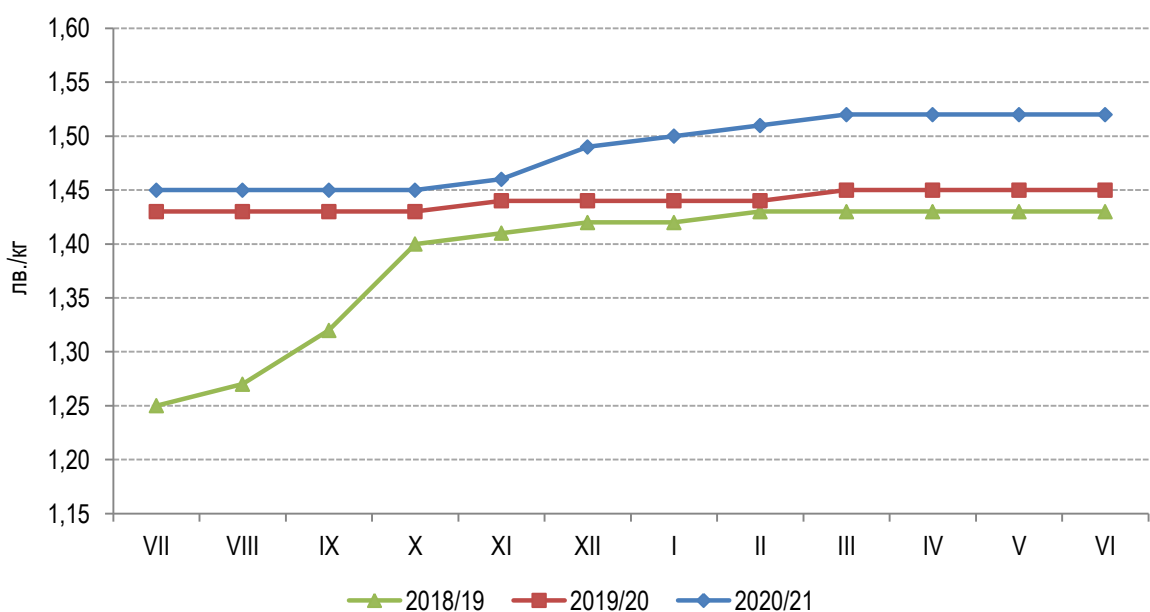
юли 2020 г. до 663 лв./тон през март 2021 г., след което остават стабилни до края на пазарната година.

Цени на едро на брашно "тип 500" през 2018/19 - 2020/21 пазарни години

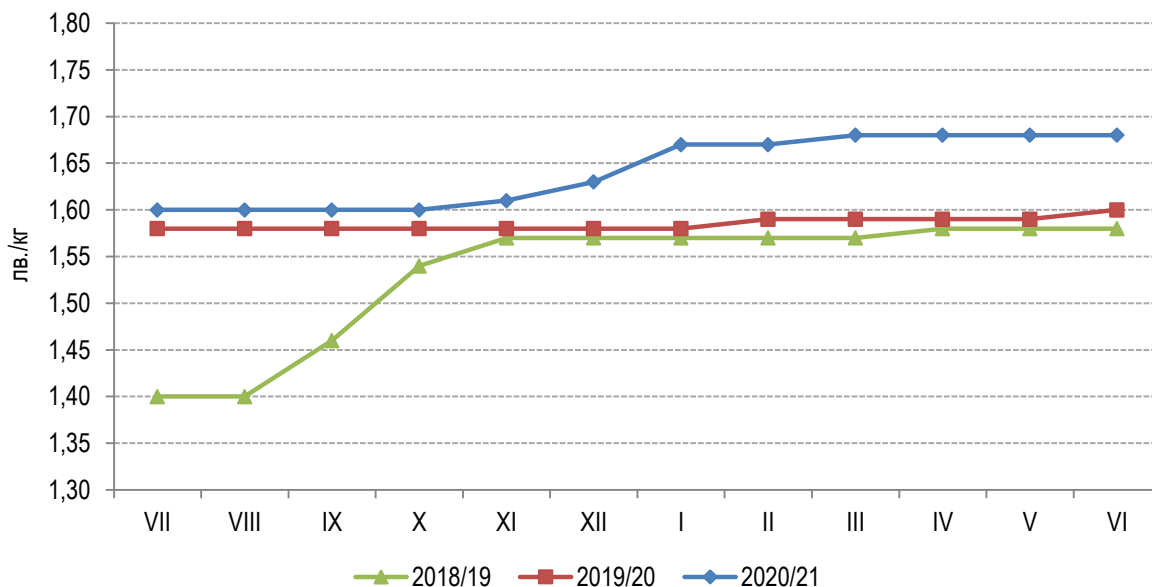

При търговията на едро с бял хляб годишното поскъпване за 2020/21 е средно с 3,2%, до 1,49 лв./кг, а на дребно – с 3,6%, до 1,64 лв./кг. Както и при брашното, през последните четири месеца цените на едро и на дребно на хляба се стабилизират на ниво от съответно 1,52 лв./кг и 1,68 лв./кг.

Цени на едро на хляб "Стара Загора" през 2018/19 - 2020/21 пазарни години

Цени на дребно на хляб "Стара Загора" през 2018/19 - 2020/21 пазарни години

II. Световно предлагане и потребление на пшеница

По данни на Департамента по земеделие на САЩ (USDA) от м. юли 2021 г., световното производство на пшеница през 2021/22 пазарна година се прогнозира да достигне до рекордните 792,4 млн. тона – с 2,1% повече спрямо предходната година. От основните производители, увеличение на продукцията се предвижда в ЕС (с 9,7%, до 138,2 млн. тона), Китай (с 1,3%, до 136 млн. тона), Украйна (с 18%, до 30 млн. тона) и Аржентина (с 16,3%, до 20,5 млн. тона), а намаление – в САЩ (с 4,4%, до 47,5 млн. тона), Канада (с 10,5%, до 31,5 млн. тона), Австралия (с 13,6%, до 28,5 млн. тона) и Русия (с 0,4%, до 85 млн. тона).

Поради по-ниските преходни наличности, по отношение на световното предлагане на пшеница през 2021/22 година се прогнозира по-слабо нарастване на годишна база – с 0,7%, до 1 082,6 млн. тона.

Експертите от USDA предвиждат през новия сезон глобалното потребление на пшеница да достигне 790,9 млн. тона, с 0,8% над нивото от предходната година. Това е свързано с очакваното по-високо производство на пшеница и оттам – повишение на употребата за фураж. Потреблението в ЕС и САЩ се очаква да се увеличи съответно с 3,5%, до 108 млн. тона и с 6,8%, до 32,5 млн. тона, а това в Китай и Канада – да спадне респективно с 1,3%, до 148 млн. тона и със 7,1%, до 9,2 млн. тона.

Превишението на производството спрямо потреблението се предвижда да доведе до леко увеличение на световните запаси от пшеница в края на 2021/22 до 291,7 млн. тона (+0,5% спрямо година по-рано).

Предвид очакваното по-високо глобално производство и потребление, световната търговия с пшеница през сезон 2021/22 се прогнозира да нарасне с 4% на годишна база, до рекордните 205,5 млн. тона. При повечето основни износители се предвижда ръст на

експорта, по-значителен за Аржентина (с 36,8%, до 13 млн. тона) и Украйна (с 25,4%, до 21 млн. тона) и по-умерен – за Русия, ЕС и Австралия (в рамките на 4% - 13%). От друга страна, намаление на износа се прогнозира за САЩ (със 7,5%, до 24,5 млн. тона), Канада (със 17,9%, до 23 млн. тона) и Казахстан (с 6,3%, до 7,5 млн. тона).

Таблица 5. Световно предлагане и потребление на пшеница, млн. тона

	USDA		FAO-AMIS		IGC	
	2020/21 оценка	2021/22 прогноза 12.07.2021 г.	2020/21 оценка	2021/22 прогноза 08.07.2021 г.	2020/21 оценка	2021/22 прогноза 24.06.2021 г.
Производство	775,8	792,4	775,2	784,7	773,4	789,4
Предлагане	1 075,1	1 082,6	1 052,3	1 076,4	1 049,7	1 070,1
Потребление	785,0	790,9	759,3	779,7	768,7	786,9
Търговия	197,6	205,5	185,5	189,4	190,6	191,3
Крайни наличности	290,2	291,7	291,7	296,9	280,7	283,3

Източник: USDA, FAO-AMIS, IGC

Последните прогнозни данни на Информационната система за земеделските пазари към Организацията по прехрана и земеделие на ООН (FAO - AMIS) и Международния съвет по зърното (IGC) също сочат годишно увеличение на световното предлагане (с около 2%) и потребление (в рамките на 2,4% - 2,7%) на пшеница през 2021/22 пазарна година.

По данни на FAO-AMIS от м. юли 2021 г., в северното полукълбо са в ход прибирането на реколтата от зимна пшеница и развитието на пролетната пшеница. Разширяват се областите с притеснения в САЩ и Канада, поради горещи и сухи условия. В южното полукълбо сеитбата на зимна пшеница продължава при благоприятни условия.

По данни на Европейската комисия от края на м. юни 2021 г., производството на пшеница в ЕС през 2021/22 година се прогнозира да достигне 133,5 млн. тона – със 7,4% повече на годишна база, поради повишение както на реколтираните площи (с 1,8%), така и на средния добив (с 5,5%). Това напълно компенсира намалените с 3,5% начални наличности, като се очаква да доведе и до спад на вноса от трети страни с 15,4%. Така, общото предлагане на пшеница в Съюза през 2021/22 година се прогнозира да нарасне с 5,6%, до 149,1 млн. тона. Общото потребление на пшеница в ЕС през новия пазарен сезон се предвижда да възлезе на 137,5 млн. тона – с 5,6% над нивото от предходната година. Прогнозата се базира на очаквания за увеличение на вътрешното потребление с 3,6%, до 106,3 млн. тона (основно поради повишение на употребата за фураж) и ръст на износа за трети страни с 13%, до 31,2 млн. тона. В края на пазарната година се предвижда наличностите от пшеница в Съюза да бъдат в размер на 11,5 млн. тона, с 5,9% повече спрямо година по-рано.

СИТУАЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ НА ПАЗАРА НА ЕЧЕМИК

I. Ситуация и перспективи на вътрешния пазар

1. Перспективи за 2021/22 пазарна година

Очертаващо се относително запазване на производството на ечемик от реколта `2021 на нивото от предходната година

По оперативна информация на Министерство на земеделието, храните и горите, към края на м. юни 2021 г. площите за реколтиране с ечемик (включително пролетен) в България са в размер на 128,6 хил. ха, което представлява леко намаление на годишна база (с 1,3%).

Резултатите от проведеното към края на м. юни 2021 г. последно десет процентно обследване на посевите с есенни култури показват, че около 89,7% от площите с ечемик са в „добро до много добро“ състояние, което представлява повишение с 28,7 процентни пункта в сравнение с година по-рано.

Вследствие на благоприятните климатични условия, на този етап се очаква формирането на среден добив от ечемик от 4,37 тона/ха – с 4% повече на годишна база, което да компенсира намалението на засетите площи. Така, производството на ечемик от реколта `2021 се прогнозира да остане близко до отчетеното през предходната година, възлизайки на около 550 хил. тона.

Това количество е напълно достатъчно за задоволяване на вътрешните потребности от ечемик в страната, които се движат около 300 хил. тона годишно, и позволява реализирането на немалък износ.

Последните прогнози на световните анализатори са за по-обтегнато глобално предлагане на ечемик през новата 2021/22 година, което би трябвало да окаже подкрепа на цените на зърнената култура на международните пазари през следващите месеци, а оттам и в България.

Таблица 1. Производство на ечемик в България през периода 2015 – 2021 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (предв. данни)	2021 (прогноза)
Производство (хил. тона)	698	690	595	438	547	550	550
Реколтирани площи (хил. ха)	176	160	128	104	112	131	*
Среден добив (тона/ха)	3,97	4,32	4,64	4,22	4,89	4,20	4,37

Източник: за периода 2015 – 2020 г. – данни на отдел "Агростатистика", МЗХГ; за 2021 г. – прогноза въз основа на наличните оперативни данни и проведеното обследване на посевите към края на м. юни 2021 г.

*В таблицата не са включени площи за 2021 г., тъй като към момента са налични само оперативни данни за площите за реколтиране, които не са сравними с данните на отдел „Агростатистика“ за реколтирани площи за предходни години.

2. Предлагане и потребление на ечемик през 2020/21 пазарна година

Стабилно предлагане и вътрешно потребление на ечемик през 2020/21

По предварителни данни на отдел „Агροстатистика“ на МЗХГ, през 2020 г. в страната са **произведени** 550 хил. тона ечемик, с незначителните 0,5% повече спрямо предходната година. Въпреки ръста на реколтираните площи от близо 17%, увеличението на производството е ограничено, поради понижението на средния добив с 14%, вследствие на неблагоприятните климатични условия.

По експертна оценка, **вътрешното потребление** на ечемик в страната през 2020/21 година също е без значителна промяна на годишна база. При условия на засилено търсене на външните пазари, това вероятно ще доведе до пълна реализация на свободните количества за износ.

По оперативни данни, засетите площи с ечемик за реколта `2021 се свиват с около 2% спрямо предходната година. Предвид това, употребата на ечемик **за семена** през 2020/21 година се изчислява на 29 хил. тона – с около хиляда тона по-малко.

На база данните на НСИ за промишленото производство на малц, което през последните години варира в рамките на 41 хил. тона – 44 хил. тона, потреблението на ечемик **за пивоварната промишленост** през сезон 2020/21 се предвижда да се задържи на ниво от около 60 хил. тона.

Прогнозните разчети за употребата на ечемик **за изхранване на животните** през пазарната 2020/21 са за около 230 хил. тона – с хиляда тона повече на годишна база.

Отчитайки наличностите и потреблението в страната, общият **експорт** на ечемик през 2020/21 година се предвижда на ниво от около 300 хил. тона, при 322 хил. тона за предходния сезон.

Тъй като производството е напълно достатъчно за задоволяване на вътрешното потребление в страната, очакванията са общият **внос** на ечемик през сезона да остане минимален – около 1 – 2 хил. тона.

3. Качество на ечемика от реколта `2020

Резултатите от проведеното окачествяване на ечемик от реколта `2020 (при взети проби от 43% от общото производство) показват добро качество на продукцията, като показателите са близки до тези от предходната година. Средните стойности на основните качествени показатели са както следва:

- съдържание на белтъчни вещества: 12,0% ± 0,9%, при 12,2% ± 1,3% за 2019 г.;
- хектолитрова маса: 62,8 кг/100 dm³ ± 2,3 кг/100 dm³, при 62,1 кг/100 dm³ ± 3,3 кг/100 dm³ за 2019 г.;
- изравненост на партидите: 82,8% ± 7,7%, при 85,5% ± 12,3% за 2019 г.;
- влажност: 11,8% ± 0,5%, при 12,2% ± 1,0% за 2019 г.;

- културни примеси: 1,6% ± 1,3%, при 1,6% ± 1,2% за 2019 г;
- чужди примеси: 1,1% ± 1,0%, при 1,1% ± 1,6% за 2019 г.

Според получените крайни резултати, 63% от добития ечемик през 2020 г. е пивоварен, а 37% - фуражен. В сравнение с предходната година, дялът на пивоварния ечемик се е увеличил с 9,2 процентни пункта.

4. Износ и внос на ечемик

4.1. Износ на ечемик

2020/21

По предварителни данни на НСИ, през периода юли 2020 г. – март 2021 г. от страната са изнесени 298 хил. тона ечемик – с 9,1% повече на годишна база, което се обяснява с увеличеното търсене на международните пазари. При 18% по-висока средна експортна цена (215 щ. д./тон), стойността на износа нараства с 28,6%, до 64 млн. щ. д.

Експортът на ечемик за трети страни бележи ръст от 16% спрямо деветте месеца на предходния сезон, до 209 хил. тона, представлявайки 70% от целия износ за периода. Количествата са реализирани изцяло на пазарите на държави от Северна Африка – Либия (69 хил. тона), Мароко (58 хил. тона), Тунис (50 хил. тона) и Алжир (33 хил. тона). Същевременно, изпращанията за ЕС намаляват с близо 5%, до 88 хил. тона, насочени главно за Румъния (40 хил. тона) и Гърция (37 хил. тона).

Износ на ечемик от България за ЕС-27 и трети страни, хил. тона

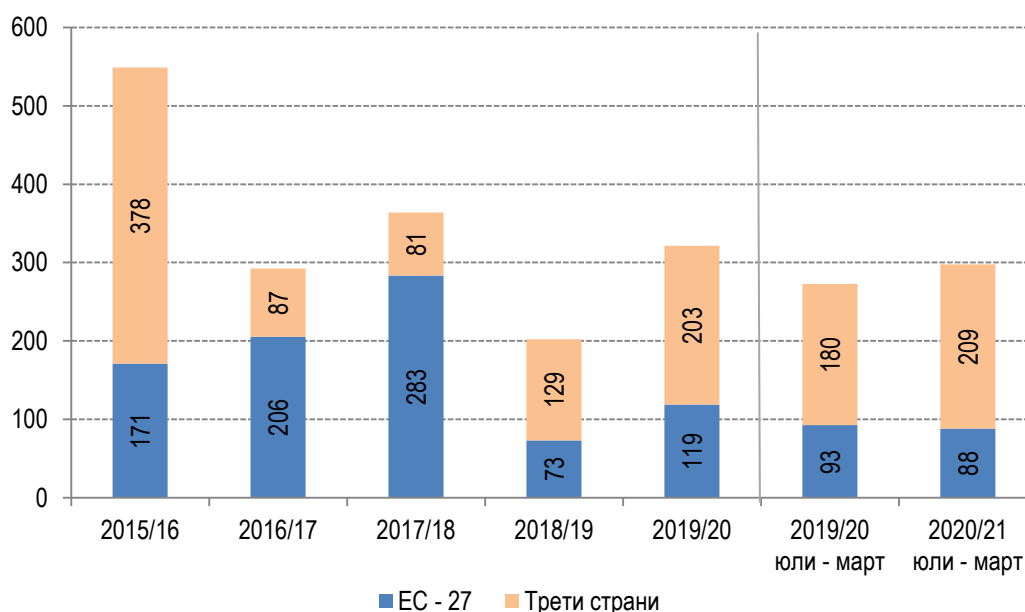

Таблица 2. Износ на ечемик от България през 2015/16 – 2020/21 пазарни години

Партньор/период	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
ЕС-27 - общо, в т. ч.:	171	206	283	73	119	93	88	-4,8%
Гърция	62	96	84	41	45	35	37	5,6%
Испания	19	67	140	0	33	33	0	-100,0%
Румъния	55	8	13	7	27	10	40	281,0%
Португалия	0	0	16	0	6	6	0	-100,0%
Кипър	29	34	31	25	5	5	11	103,2%
Други	6	0	0	0	2	2	0	-100,0%
Трети страни - общо, в т. ч.:	378	87	81	129	203	180	209	16,1%
Либия	172	67	43	84	103	80	69	-14,6%
Саудитска Арабия	188	0	0	0	66	66	0	-100,0%
Израел	12	0	0	0	25	25	0	-100,0%
Ливан	4	0	11	0	4	4	0	-100,0%
Турция	0	0	26	0	0	0	0	3410,0%
Алжир	0	0	0	17	0	0	33	-
Мароко	0	0	0	0	0	0	58	-
Тунис	0	0	0	28	0	0	50	-
Други	2	20	1	0	5	5	0	-96,9%
ОБЩО, хил. тона	549	293	364	202	322	273	298	9,1%
Стойност, хил. щ. д.	98 049	49 446	67 026	43 012	58 601	49 730	63 964	28,6%
Средна цена, щ. д./тон	179	169	184	213	182	182	215	17,9%

Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ.

Забележки:

1. ЕС-27 включва 27 държави-членки на ЕС без Обединеното кралство за целия период;
2. Данните са сортирани по количество за 2019/20 (последната цяла пазарна година).

2019/20

По данни на НСИ, през 2019/20 пазарна година износът на ечемик от страната нараства с 59,1% на годишна база, достигайки 322 хил. тона. Поради по-ниската експортна цена (с 14,4%), увеличението на износа в стойностно изражение е по-умерено – с 36,2%, до 58,6 млн. щ. д.

В рамките на сезона, за трети страни са изнесени 203 хил. тона ечемик, което представлява ръст от 57,2% спрямо предходната година. Основни дестинации са Либия (103 хил. тона), Саудитска Арабия (66 хил. тона) и Израел (25 хил. тона). При изпращанията за ЕС също се регистрира значително увеличение на годишна база – с 62,5%, до 119 хил. тона, като количествата са реализирани главно в Гърция (45 хил. тона), Испания (33 хил. тона) и Румъния (27 хил. тона).

4.2. Внос на ечемик

Традиционно, вносът на ечемик в страната е минимален, тъй като производството е напълно достатъчно за задоволяване на вътрешните нужди.

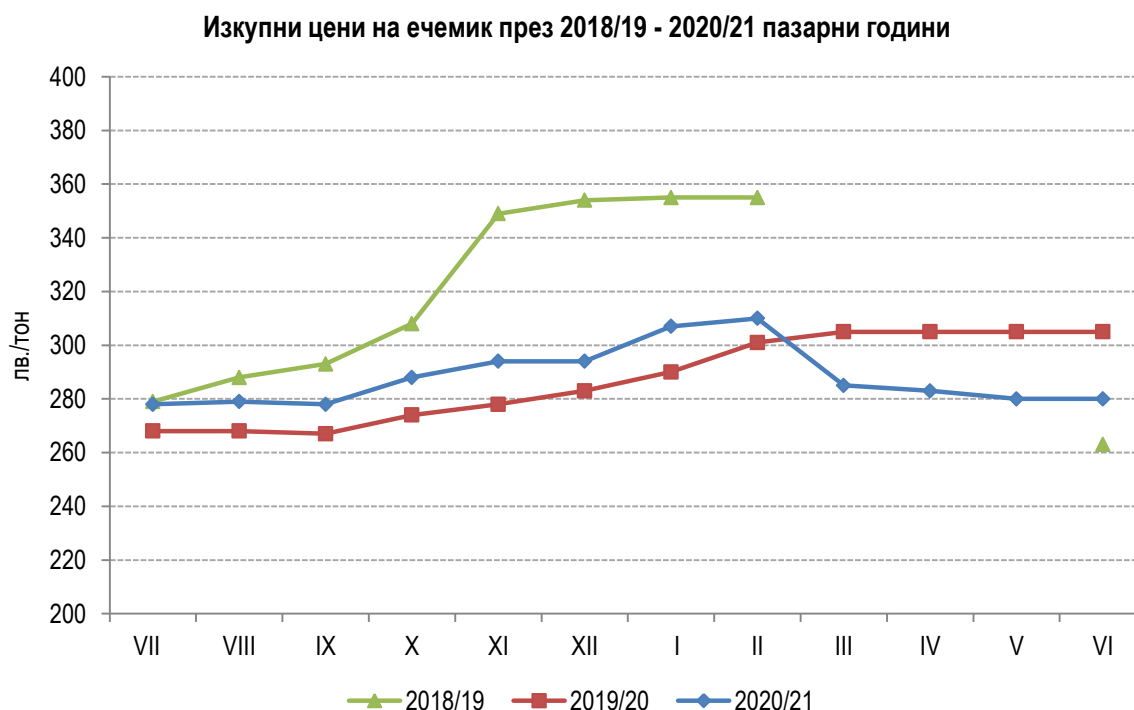
По предварителни данни, през периода юли 2020 г. - март 2021 г. са внесени едва 684 тона ечемик, при 1 546 тона за същия период на пазарната 2019/20 година.

Данните за цялата 2019/20 година отчитат внос на 1,5 хил. тона ечемик, което макар и над два пъти повече на годишна база, остава незначително количество.

5. Цени на ечемик

Изкупни цени на ечемик в България

През 2020/21 година пазарът на ечемик в страната е сравнително спокоен. Средната изкупна цена на ечемик за периода юли 2020 г. – юни 2021 г. е 288 лв./тон – с незначителните 0,2% по-висока на годишна база. Като цяло, в рамките на първите осем месеца на сезона се наблюдава поскъпване на ечемика от 278 лв./тон за юли 2020 г. до 310 лв./тон за февруари 2021 г., отразяващо възходящия тренд при конкурентни зърнени култури като пшеница и царевица. С излизане на първите прогнозни данни за нарастване на световното производство на зърнени култури през следващата пазарна година следва корекция на изкупната цена в посока надолу, като през последните четири месеца стойностите се движат малко под нивата отпреди една година.

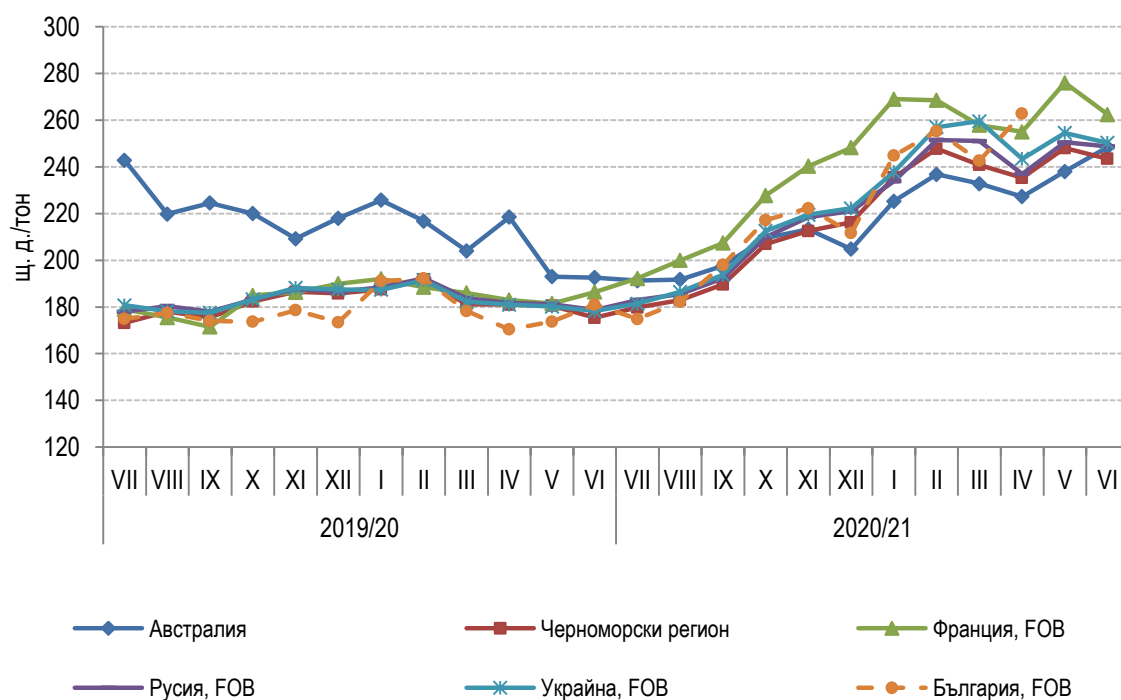
През следващите месеци цените на ечемика в страната ще продължат да зависят основно от развитието на международните пазари. Последните прогнозни данни на Департамента по земеделие на САЩ предвиждат по-обтегнато глобално предлагане на ечемик през 2021/22 година, което би трябвало да окаже подкрепа на цените.

Експортни цени на ечемик в България и международни цени

През пазарната 2020/21 година износните цени на ечемик на световните пазари следват възходящ тренд, под влияние на увеличеното глобално търсене на зърнени култури като цяло. Средно за периода юли 2020 г. – юни 2021 г. експортните котировки в Черноморския регион, в т. ч. в Русия и Украйна, се покачват с малко над 20% на годишна база, а във Франция увеличението достига около 32%. В Австралия се отчита по-слабо нарастване на средната цена за сезона - с 1,2%, което се обяснява с по-високата ценова база през предходната година.

Отразявайки тенденцията на международните пазари, средната износна цена на ечемик, FOB българско черноморско пристанище, за първите десет месеца на пазарната 2020/21 година отбелязва годишен ръст от 24%, до 221 щ. д./тон. В рамките на периода средната експортна цена от България като цяло се движи около котировките на износителите от Черноморския регион.

Международни цени на ечемик през 2019/20 и 2020/21 пазарни години, щ. д./тон

II. Световно предлагане и потребление на ечемик

По данни на Департамента по земеделие на САЩ (USDA) от м. юли 2021 г., световното производство на ечемик през 2021/22 година се прогнозира на ниво от 153,5 млн. тона – с 3,9% по-малко на годишна база, в резултат на леко намаление както на площите в глобален мащаб, така и на средния добив. Сред водещите световни производители, по-съществено понижение на продукцията се очертава в Русия (с 6%, до

19,4 млн. тона), Австралия (с 19,2%, до 10,5 млн. тона), Обединеното кралство (с 12,8%, до 7,1 млн. тона) и Турция (с 23,5%, до 6,2 млн. тона), основно поради редукция на площите с ечемик в тези държави. Според юлската прогноза на USDA, производството на ечемик в ЕС ще е малко под миналогодишното (с 0,9%), възлизайки на 54,8 млн. тона. От друга страна, по-високо производство се предвижда за Канада (с 5,2%, до 11,3 млн. тона), Украйна (с 15,8%, до 9,2 млн. тона) и Аржентина (с 6,7%, до 4,8 млн. тона).

Поради комбинацията от намаление на производството и по-ниски начални запаси, световното предлагане на ечемик през новия сезон се предвижда да спадне с 3,8%, до 175 млн. тона.

Експертите от USDA прогнозираят глобалното вътрешно потребление на ечемик през пазарната 2021/22 година да бъде в размер на около 156,2 млн. тона – с 2,6% по-малко спрямо предходната година. Потреблението в ЕС се очаква да се задържи около миналогодишното, възлизайки на 49,1 млн. тона (-0,6%).

При по-съществено намаление на предлагането спрямо това при потреблението, световните запаси от ечемик в края на пазарната 2021/22 година се предвижда да се свият за втора поредна година, до 18,8 млн. тона (при 21,6 млн. тона година по-рано).

СИТУАЦИЯ И ПЕРСПЕКТИВИ НА ПАЗАРА НА РАПИЦА

I. Ситуация и перспективи на вътрешния пазар

1. Перспективи за 2021/22 пазарна година

Сериозно увеличение на производството на рапица от реколта `2021, създаващо предпоставка за възстановяване на високите нива на износ

По оперативни данни на Министерство на земеделието, храните и горите, към края на м. юни 2021 г. площите за реколтиране с рапица в страната са с над 13% повече спрямо отчетените година по-рано. Освен това, в резултат на благоприятните климатични условия през пролетните месеци се очаква добивите от рапица през настоящата година да нараснат с около 20% на годишна база. Така, производството на рапица от реколта `2021 се прогнозира да бъде съществено над миналогодишното, възлизайки на около 350 хил. тона.

При сравнително ниско ниво на вътрешно потребление, ръстът на рапичната продукция от реколта `2021 се очаква да доведе до значително увеличение на износа през пазарната 2021/22 година.

Тъй като производството на рапица в България е предимно с експортна ориентированост, през новия сезон изкупните цени ще зависят главно от развитието на световните пазари²⁷.

Таблица 1. Производство на рапица в България през периода 2015 – 2021 г.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020 (предв. данни)	2021 (прогноза)
Производство (хил. тона)	422	509	479	471	428	279	350
Реколтирани площи (хил. ха)	170	172	161	183	151	120	*
Среден добив (тона/ха)	2,48	2,97	2,98	2,58	2,83	2,33	2,80

Източник: за периода 2015 – 2020 г. – данни на отдел „Агростатистика“, МЗХГ; за 2021 г. – прогноза въз основа на наличните оперативни данни.

*В таблицата не са включени площи за 2021 г., тъй като към момента са налични само оперативни данни за площите за реколтиране, които не са сравними с данните на отдел „Агростатистика“ за реколтирани площи за предходни години.

2. Предлагане и потребление на рапица през 2020/21 пазарна година

Спад на производството и износа на рапица през пазарната 2020/21 година

По предварителни данни на отдел „Агростатистика“ на МЗХГ, през 2020 г. в страната са произведени 279 хил. тона рапица, което представлява редуция с близо 35% спрямо предходната 2019 г. Това се дължи на спад както на реколтираните площи (с 21%, до 120 хил. ха), така и на средния добив (с 18%, до 2,3 тона/ха), вследствие на неблагоприятните климатични условия.

По данни на НСИ, през последните години се наблюдава увеличение на производството на рапично масло в България – от 34,5 хил. тона през 2017 г. до 50,7 хил. тона през 2019 г. Отчитайки и нарасналото общо търсене на растителни масла (включително рапично) в световен мащаб, **преработката на рапица за масло** през пазарната 2020/21 година се оценява на около 125 хил. тона.

Комбинацията от понижено производство и по-високо търсене за преработвателната промишленост е фактор за увеличение на **вноса** на рапица през 2020/21 година. До края на сезона се очаква вносът да възлезе на около 60 хил. тона, при 17 хил. тона за предходната година.

Употребата на рапица за семена за реколта `2021 се определя на около хиляда тона - без съществена промяна на годишна база.

Предвид намаленото производство в страната и темпа на **износ** до м. март 2021 г., общо изнесеното количество рапица през пазарната 2020/21 година се очаква да се свие почти наполовина спрямо предходния сезон, до около 200 хил. тона.

3. Износ и внос на рапица

2.1. Износ

2020/21

По предварителни данни на НСИ, през периода юли 2020 г. - март 2021 г. извън страната са реализирани 192 хил. тона рапица - спад от 47,5% на годишна база, дължащ се на слабата реколта `2020. Експортът е осъществен основно до края на календарната 2020 г. Количествата са насочени изцяло за държави-членки на ЕС, като основни партньори са Нидерландия (88 хил. тона) и Белгия (83 хил. тона). В стойностно изражение намалението е малко по-слабо изразено – с 41,9%, до 89,9 млн. щ. д., поради повишената експортна цена (с 10,5%).

Таблица 2. Износ на рапица от България през 2015/16 – 2020/21 пазарни години

Партньор/период	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
ЕС-27 - общо, в т. ч.:	227	457	395	356	366	366	192	-47,5%
Нидерландия	0	55	125	171	144	144	88	-38,9%
Белгия	70	234	185	172	144	144	83	-42,1%
Германия	24	89	0	0	53	53	0	-100,0%
Румъния	20	7	10	13	22	22	16	-24,4%
Франция	111	72	47	0	0	0	0	-36,8%
Други	3	1	28	0	3	3	4	32,5%

Партньор/период	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	2019/20 юли - март	2020/21 юли - март	Изм. 2020/21 спрямо 2019/20 юли - март
Трети страни - общо, в т. ч.:	93	32	39	0	0	0	0	0,0%
Турция	82	0	17	0	0	0	0	0,0%
Израел	11	0	0	0	0	0	0	-
Иран	0	32	0	0	0	0	0	-
Южна Африка	0	0	21	0	0	0	0	-
Други	0	0	1	0	0	0	0	-
ОБЩО, хил. тона	320	489	434	356	366	366	192	-47,5%
Стойност, хил. щ. д.	136 591	206 421	191 381	154 150	154 918	154 913	89 944	-41,9%
Средна цена, щ. д./тон	427	422	441	433	423	423	467	10,5%

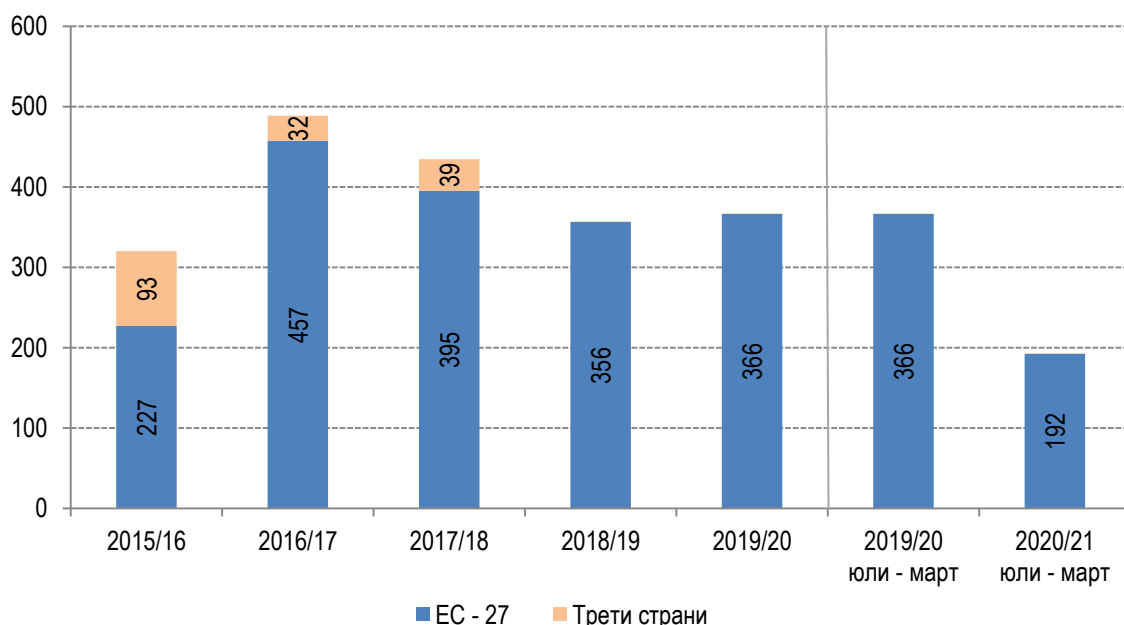
Източник: данни на НСИ (предварителни данни за 2020 г. и 2021 г.), обработени от МЗХГ.

Забележки:

1. ЕС-27 включва 27 държави-членки на ЕС без Обединеното кралство за целия период;
2. Данните са сортирани по количество за 2019/20 (последната цяла пазарна година).

През последните пет години износът на рапица от България се състои главно в изпращания за ЕС, в т. ч. основно за Белгия, Нидерландия, Франция и Германия. От страните извън Съюза, по-съществен експорт през периода е реализиран за Турция.

Износ на рапица от България за ЕС-27 и трети страни, хил. тона

2019/20

Износът на рапица за предходната 2019/20 пазарна година е в размер на 366 хил. тона - увеличение с около 3% на годишна база, вследствие на по-високото производство от реколта `2019. Количествата са реализирани изцяло на пазарите в ЕС, главно за

Белгия и Нидерландия – по 144 хил. тона. При леко намаление на средната износна цена с 2,2%, стойността на експорта е без съществена промяна - 154,9 млн. щ. д. (+0,5%).

2.2. Внос

Поради слабо развитото вътрешно потребление, вносът на рапица в България традиционно е в сравнително малки обеми.

2020/21

Предварителните данни за периода юли 2020 г. – март 2021 г. сочат ръст на вноса на рапица от близо три пъти на годишна база, до 53,3 хил. тона. Основна причина за това е фактът, че по-голямата част от и без това ниската продукция от реколта `2020 е изнесена до края на календарната 2020 г., след което се очертава известен недостиг на вътрешния пазар.

Количествата са внесени главно от трети страни (общо 46 хил. тона), по-конкретно от Украйна (26 хил. тона) и Сърбия (19 хил. тона). Доставките от ЕС възлизат на около 7 хил. тона, в т. ч. 5 хил. тона от Румъния.

2019/2020

През 2019/20 година вносът на рапица е в размер на 16,7 хил. тона, с 56% над отчетения за предходната година. Основни доставчици са Сърбия (10,5 хил. тона) и Молдова (4,4 хил. тона).

4. Цени на рапица

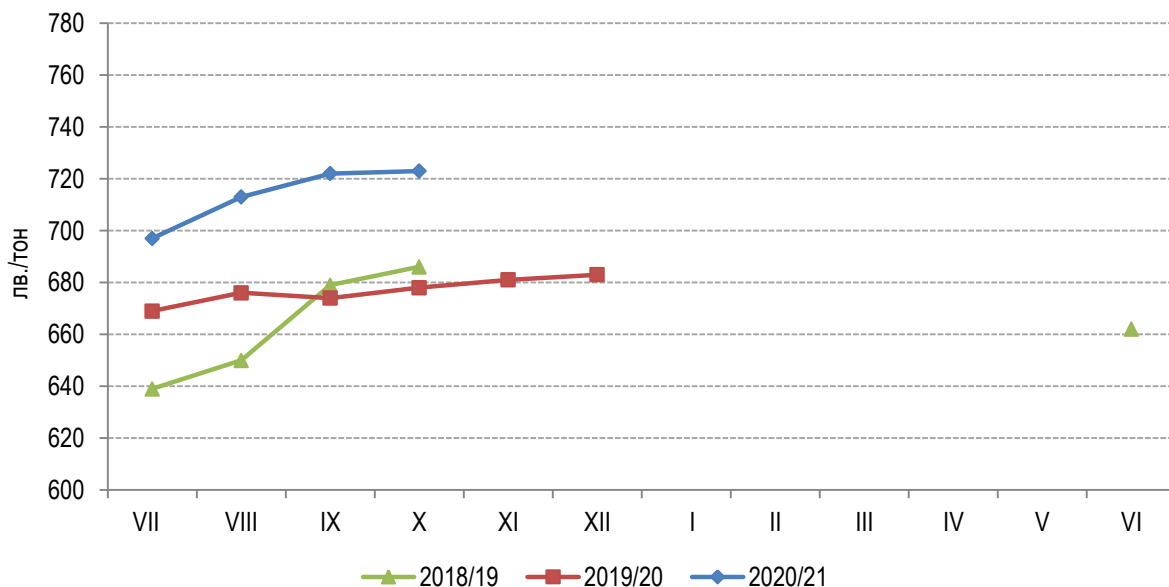
Изкупни цени на рапица

Продукцията от рапица в България обикновено се реализира през първата половина на съответната пазарна година, поради което данни за изкупните цени са налични само за този период.

По данни на САПИ, средната изкупна цена на рапица за периода юли - октомври 2020 г. е 714 лв./тон. Това представлява повишение с близо 6% на годишна база, под влияние на по-ниското предлагане в страната и по-високите международни цени. В рамките на периода се наблюдава постепенно повишение на средномесечните изкупни цени от 697 лв./тон до 723 лв./тон. През следващите осем месеца до края на сезона не е отчетено изкупуване на рапица.

Тъй като производството на рапица в България е предимно с експортна ориентираност, през новата 2021/2022 година изкупните цени ще зависят главно от развитието на световните пазари.

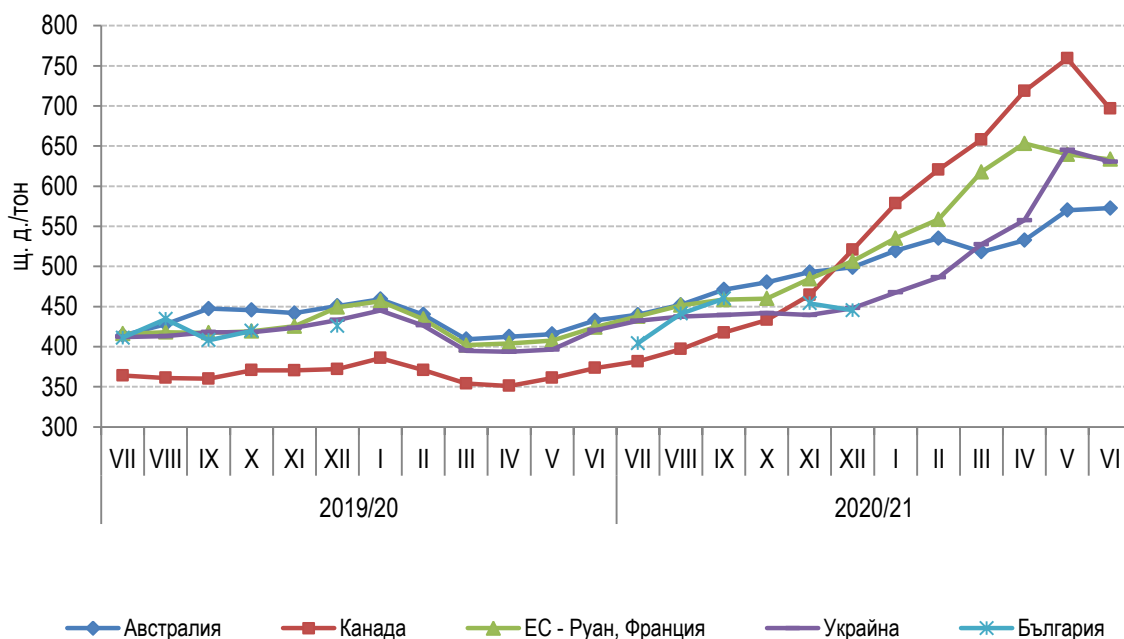
Изкупни цени на рапица през 2018/19 - 2020/21 пазарни години

Експортни цени на рапица в България и на международните пазари

Като цяло, от началото на пазарната 2020/21 година експортните котировки на рапица на международните пазари се движат над нивата от предходната година, отразявайки повсеместното повишение при основните маслодайни и зърнени култури. Основен фактор за това е засиленото търсене в Китай, поради възстановяване на свиневъдството в страната.

Международни цени на рапица през 2019/20 и 2020/21 пазарни години, щ. д./тон

Средно за периода юли 2020 г. – юни 2021 г., най-значителен ръст на годишна база се отчита при експортната цена на рапица в Канада - с 51%, до 554 щ. д./тон. В ЕС

(FOB Руан) поскъпването на рапицата за износ за периода е с 27%, до 536 щ. д./тон, а в Украйна и Австралия - съответно с 19%, до 496 щ. д./тон и със 17%, до 507 щ. д./тон.

Експортните цени на българската рапица се движат около тези в Украйна. Средната износна цена, FOB българско черноморско пристанище, за първите десет месеца на 2020/21 година е 441 щ. д./тон, с 5% по-висока на годишна база. На практика, данните касаят периода до декември 2020 г., тъй като след това не е регистриран износ на рапица през българско черноморско пристанище.

II. Световно предлагане и потребление на рапица

Прогнозата на Департамента по земеделие на САЩ (USDA) от м. юли 2021 г. е за увеличение на глобалното производство на рапица през пазарната 2021/22 година с 3,3% на годишна база, до 74,1 млн. тона. Това е свързано основно с очакваното нарастване на продукцията в ЕС и Канада съответно с 4,6%, до 17 млн. тона и с 6,3%, до 20,2 млн. тона.

Повишеното производство се предвижда да компенсира по-ниските преходни запаси в началото на сезона, така че общото световно предлагане на рапица през 2021/22 година да достигне 79,7 млн. тона – с 0,5% над нивото от предходната година.

Световното вътрешно потребление на рапица през пазарната 2021/22 година се прогнозира да нарасне за трета поредна година и да възлезе на малко под 74 млн. тона (+0,5% на годишна база). В Европейския съюз – най-големия консуматор на рапица, се очаква увеличение на вътрешното потребление с 1,1% спрямо предходната година, до 22,9 млн. тона, а в Канада – намаление с 2%, до 10,4 млн. тона.

По отношение на глобалния внос на рапица през новия сезон се предвижда леко понижение на годишна база – с 0,4%, до 17 млн. тона, вследствие на очакванията за по-малък импорт в Китай (с 12,5%, до 2,8 млн. тона).

Прогнозира се пазарната 2021/22 година да приключи със световни запаси от рапица в размер на около 5,6 млн. тона, без съществена промяна спрямо година по-рано (-0,1%). Очертава се чувствителен ръст на крайните наличности в ЕС – с 37,1%, за сметка на свиване на запасите в други държави, като Китай, Канада и Индия.